

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Beretning

om

Vejle Amts høje Realskole i Kolding.

Udgivet, som Indbydelseskrift

til

de offentlige Examinier i Juli 1868,

af

H. C. F. Lassen,
Professor og Skolens Rektor.

Kolding.

B. Møllers Enkes Bogtrykkeri.

Gleberne.

I Efterretningerne for Skoleaaret 1866—67 angaves Antallet af Skolens daværende Elever til 49. Af disse ere i Aarets Løb udgaaede: 1) Th. Chr. Møller, i Guldsmedlære; 2) S. Brock, tilføjs; 3) B. J. Nielsen, indsat i et Handelsinstitut i Hamborg; 4) N. Rosenstand, optaget i Herlufsholm Skole; 5) H. P. S. Rissfen, anbragt ved Landvæsenet; 6) N. D. Drum, udgaaet ved Konfirmationen i Oktbr. f. A.; 7) J. H. Deichmann, optaget i Aarhus Kathedralskole, for at studere; 8) G. F. A. Parelius, udgaaet ved Konfirmationen i Oktbr. f. A. og anbragt ved Fernbaneexpeditionen; 9) H. L. Parelius, udgaaet paa samme Tid, Landvæseneselev. Derimod optoges i Løbet af Skoleaaret 22 Elever, saa at Elevantallet for Diebliffet er 62,

I Skoleaaret 1867—68 har hele Elevantallet altsaa været 71, af hvilke 53 indenbys og 18 udenbys.

Det samlede Elevantal, som har faaet Undervisning i Skolen siden dens Oprettelse, er 198, af hvilke 94 indenbys og 104 udenbys.

I nedenstaaende Fortegnelse ere Eleverne anførte saaledes som de ordnedes ved Omflytningen efter Marsprøven i Juli 1867; de senere tilkomne ere for hver Klasse tilføjede, med Angivelse af Faderens Navn og Stilling, i den Orden, hvori de ere anmeldte.

5te Klasse.

A. B. Christensen (agter iaar at underkaste sig Realafgangsexamens højere Grad). B. 1. H. Jespersen. 2. C. Terkelsen. 3. Chr. Gad. 4. S. Mørk-Hansen. 5. H. Estrup. 6. B. Ugon. 7. Ch. Termanfen. 8. B. Petersen (Søn af Herredsfoged Petersen i Holsted).

4de Klasse.

1. L. Bastrup. 2. J. Sagild. 3. N. B. Nielsen. 4. Chr. Praëm. 5. J. Dyring. 6. B. Laurup. 7. P. Estrup (Broder til Nr. 5 i 5te og Nr. 6 i 2den Kl.). 8. N. Ryster. 9. J. Markussen. 10. J. Th. Berg (Søn af Godsforvalter og Forpagter Berg paa Dallund i Fyn).

3dje Klasse.

1. N. Nielsen. 2. D. Brandorff. 3. P. Nissen. 4. J. Sagild (Broder til Nr. 2 i 4de og Nr. 5 i 2den Kl.). 5. B. Markussen (Broder til Nr. 9 i 4de Kl.). 6. J. Mørk-Hansen (Broder til Nr. 4 i 5te Kl.). 7. C. Sør-gensen. 8. N. Ugon (Broder til Nr. 6 i 5te Kl.). 9. J. Dreyer (Broder til Nr. 9 i 2den og Nr. 1 i Forbk.). 10. L. Leneth. 11. N. Nørregaard. 12. H. Eggers. 13. L. Scheuer. 14. N. Dvift. 15. N. Kjørbo (Søn af Kammerraad Kjørbo i Odder). 16. N. Hansen (Søn af Pastor Hansen i Vejen). 17. M. Christensen (Søn

af Politibetjent Christensen i Bonfilb). 18. G. Einfelt (Søn af Skovfoged Einfelt i Fobeslet).

2den Klasse.

1. P. Iversen. 2. C. Møller. 3. H. Bisping (Søn af forh. Gaardejer Bisping). 4. A. Beck. 5. B. Sayild (Broder til Nr. 2 i 4de og Nr. 4 i 3dje Kl.). 6. E. Estrup (Broder til Nr. 5 i 5te og Nr. 7 i 4de Kl.). 7. J. Drum. 8. H. Brock. 9. N. Dreyer (Broder til Nr. 9 i 3dje og Nr. 1 i Forbrkl.). 10. Chr. Hansen. 11. M. Kloster (Søn af Skolelærer og Kirkesanger Kloster i Dalby). 12. C. Ussing (Plejesøn af Pastor Ussing, Meyersminde ved Kolding).

1ste Klasse.

1. J. J. Sprechler (Søn af Telegrafbestyrer Sprechler i Kolding). 2. J. C. E. Nielsen (Søn af Kjøbm. C. Nielsen i Kolding). 3. L. Warming (Søn af Kjøbm. Chr. Warming i Kolding). 4. D. F. M. Jürgensen (Søn af forh. Kjøbm. Jürgensen i Kolding). 5. H. Schæffer (Søn af Propr. Schæffer i Nørre-Bjert). 6. D. G. Andersen (Søn af Pastor Andersen i Kolding).

Forberedelsesklassen.

1. N. Dreyer (Broder til Nr. 9 i 3dje og Nr. 9 i 2den Kl.). 2. F. Flemmer (Søn af Kand. med. Flemmer, praktiserende Læge i Kolding). 3. A. Th. Drum (Søn af Slagterm. Chr. Drum i Kolding). 4. D. Svensson (Søn af Gæstgiver Svensson i Kolding). 5. S. Logie (Søn af afdøde Bager Logie i Kolding). 6. J. C. Iversen (Søn af Overvagtimester Iversen ved Gen-

darmeriet). 7. G. J. Deissner (Søn af Læderhandler Deissner i Rolding).

Forberedelsesklassen har siden dens Oprettelse i Februar 1857 været besøgt af 75 Elever.

Da Forberedelsesklassen ikke stiller højere Fordringer for Optagelsen end antagelig Færdighed i Indenadlæsning, er det en Selvfølge, at den i Regelen maa være toaarig.

Lærerne.

Med Lærerpersonalet er ingen Forandring foregaaet.

Undervisningsfagene's Fordeling.

Rektor: Engellst og Dyff i 5te, 4de, og 3dje Klasse; Franck i 5te, 4de, 3dje og 2den Klasse; Religion i 2den, 1ste og Forberedelsesklassen.....	29	Timer	ugentlig.
Hr. Overlærer Pøyer: Mathematik i 5te, 4de og 3dje Klasse; Regning og Projektionstegning i 5te, 4de og 3dje Klasse; Fysik i 5te og 4de Klasse; kemi, med tilhørende praktiske Øvelser i Laboratoriet, i 5te Klasse.....	27	"	"
" Rand. Guldberg, 3dje Lærer: Religion i 4de og 3dje Klasse; Dans i 5te og 4de Klasse; Historie og			

Geografi i 5te, 4de, 3dje og 2den Klasse ..... 29 Timer ugentlig.

- Hr. Rand. Krogsgaard, 4de Lærer:
 Dansk i 3dje, 2den, 1ste og Forberedelsesklassen; Tysk i 2den og 1ste Kl.; Historie og Geografi og Regning i 1ste og Forberedelseskl. 30 " "
- " Emrst. Løding, 5te Lærer: Naturhistorie, Skrivning, Sang og Gymnastik i alle Klasser; Frihaands-tegning i 5te og 4de Klasse; geometrisk Tegning i 2den, 1ste og Forberedelsesklassen; Regning og Geometri i 2den Klasse .... 31 " "

Læseplan.

Undervisningsfag.	Forberedelseskl.	1ste Kl.	2den Kl.	3dje Kl.	4de Kl.	5te Kl.	Samlet Timeantal.
Dansk	4	5	4	3	2	2	20
Fransk	"	"	3	3	2	2	10
Engelsk	"	"	"	2	2	2	6
Tysk	"	2	2	2	2	2	10
Religion	2	2	3	3	2	"	12
Historie	3	3	3	3	3	3	18
Geografi	2	2	2	2	2	2	12
Regning	4	4	3	2	2	1	16
Algebra	"	"	"	2	2	3	7
Geometri	"	"	2	2	2	2	8
Fysik	"	"	"	"	2	2	4
Kemi	"	"	"	"	"	2	2
Naturhistorie	2	2	2	2	2	3	13
Skrivning	3	3	3	2	2	"	13
Tegning	1	1	2	2	3	3	12

Fællestimer have været anvendte for 5te og 4de Klasse, 1 Time i Frihaandstegning, 2 Timer i Projektionstegning og 1 Time i Regning; for 4de og 3dje Klasse 2 Timer i Skrivning; for 2den og 1ste Klasse 1 Time i Tegning; for 2den, 1ste og Forberedelsesklassen 3 Timer i Skrivning; for 1ste og Forberedelsesklassen 2 Timer i Naturhistorie, 3 Timer i Historie, 2 Timer i Geografi og 4 Timer i Regning.

I Gymnastik har hele Skolen været delt i 2 Afdelinger, hver med 2 Timer, og ligeledes i Sang, hver med 1 Time, hvorimod alle Elever i 1 Fællestime ere blevne øvede i flerstemmig Sang.

Kort efter Skoleaarets Begyndelse indkom et Andragende fra flere udenbys, men nærboende, Forældre om samlet Skoletid. I et i denne Anledning af Forstanderskabet foranstaltet Møde af samtlige Elevers Forældre og Bærgere vandt Sagen forholdsvis kun faa Stemmer for sig. Derimod vedtoges saagodtsom enstemmigt Rektors Mæglingsforslag, der senere ogsaa vandt Amtets Bisald, at Undervisningstiden i de korteste Vintermaaneder (fra 15de Oktober til 15de Marts) lægges fra 9—12 og fra 1—3, saaledes at ingen Klasse, i anførte Tidstrum, har over 30 Timers Undervisning ugentlig. Dette opnaaes i Hovedsagen ved at lade Fællesfangtimen bortfalde og ligeledes Gymnastiktimerne i de 3 øverste Klasser. Dog har Rektor forbeholdt sig fri Hænder til at lade Undervisningen i sidstnævnte Fag fortsætte saalænge, og efter Afbrydelsen igjen begynde faa tidligt, i halve Timer før Kl. 9, som Flertallet af Eleverne maatte se sig istand til at deltage deri.

Fra 15de Marts indtil Marsprøven i Juli Maaned undervises der, ligesom tidligere, om Formiddagen fra Kl. 8—12; men det er vedtaget, at beholde samme Eftermiddagstimer som i Vintermaanederne, nemlig fra 1 til 3.

Forberedelsesklassens Skoletid er hele Aaret om, i Regelen, fra 10—12 og fra 1 til 3.

Overfigt over hvad der i Skoleaaret er gennemgaaet.

(De af Dimittenden B. Christensen i de sidste to Aar gennemgaaede Bensa og Dvælses anføres ikke, da de med Undtagelse af enkelte Retninger, f. Ex. Kemi, hvori han er bragt videre end Anordningen bestemmer, nøjagtigt svare til de Fordringer, som Bekjendtgjørelsen af 18de Septbr. 1855 fastsætter).

Dansk.

5te Klasse. Udarbejdelse i Modersmaalet have for øverste Afdeling bestaaet i Afhandlinger over Opgaver hentede fra et bekjendt Stof, dels af abstrakt Indhold. Nederste Afdeling er bleven øvet i Udarbejdelse af beskrivende Indhold, dels ogsaa i lette Afhandlinger. Under Læsningen af Ohlenschlägers „Grafon Jarl“ er der meddelt Eleverne en kort Fremstilling af denne Digers Betydning i den danske Digtekunst.

4de Klasse. Borgens og Rungs Læsebog, 3dje Kursus. Bojesens Grammatik.

Udarbejdelse af fortællende og beskrivende Indhold.

3dje Klasse. Borgens og Rungs Læsebog, 3dje Kursus, S. 195—220 er særligt benyttet til Analyse. Bojesens Grammatik.

Udenad er lært: Knud den Store, Wilhelm Bisp og Kong Evend.

De skriftlige Arbejder have dels bestaaet i Gjenfortællinger, dels i Oversættelser.

2den Klasse. Borgens og Rungs Læsebog, 2det Kursus, S. 136 indtil Enden. S. 136—156 er særligt benyttet til Analyse. Bojesens Grammatik § 1—46.

Udenad er lært: Tyn Sjællandsfar, Vermund, Kong Adils og Sulegildet.

Ugentlig er skrevet 1 Hjemmestil og 2 Skolestile (Distat).

1ste Klasse. Borgens og Kungs Læsebog, 2det Kursus, S. 1—155. Til Analyse er anvendt S. 97—104. Grammatik, Ordklasserne.

Udenad er lært: De hellige 3 Konger, KokoKnøden, Vaarsang, Frode paa Vifils Ø og Roland.

Skriftlige Øvelser 3 Gange ugentligt, dels Diktat af hjemmelærte Penssa, dels Afskrivning.

Forberedelsesklassen. Borgens og Kungs Læsebog, 1ste Kursus, forfra til Enden.

Udenad er lært: Hyttevise, Gildet i Skoven og Bjørnen som Nyttter.

4 Halvtimer ugentlig Afskrivning efter Læsebogen.

Eft.

5te Klasse. Lassens Læsebog for de høiere Mellemklasser S. 167—295. En Del af 1ste Kursus er læst extemporalt.

Iversens Grammatik.

1 skriftlig Stil ugentlig efter Lassens Opgaver, 3dje Kursus. Af og til mundtlige Øvelser.

4de Klasse. Læsebog for de lavere Klasser S. 192—258. Nogen Extemporallæsning af Læsebogens 1ste Afsnit.

Iversens Grammatik, Formlæren.

1 skriftlig Stil ugentlig efter Elementarbogens C-Stykker.

3dje Klasse. Samme Læsebog S. 1—21 og S. 26—64.

Grammatik, et kort Udvalg af Formlæren til de uregelrette Udsagnsord.

1 skriftlig Stil ugentlig efter Elementarbogens C-Stykker.

2den Klasse. Lassens Elementarvog S. 57—138.

Grammatik, Hovedords og Tillægsords Bøjning, Talordene, og haben, sein og werden i fremsættende Maade.

C-Stykkerne 1—25 ere anvendte til skriftlige Øvelser.

1ste Klasse. Samme Bog S. 1—57 (A og B-Stykkerne.)

Fransk.

5te Klasse. Læssens Læsebog for Mellemklasserne S. 111—141 og S. 185—260. Sammes Extemporallæsning S. 184—210. Ingerslevs Grammatik.

1 skriftlig Stil ugentlig efter 1ste og 2det Afsnit af Læssens Opgaver.

4de Klasse. Læsebogen S. 166—198.

Ingerslevs Grammatik, de regelrette og uregelrette Udsagnsords Bøjning.

1 skriftlig Stil ugentlig efter Stileopgavernes 1ste Afsnit.

3dje Klasse. Læsebogens S. 1—34.

Grammatik, Udvalg af Formlæren til de uregelrette Udsagnsord.

1 skriftlig Stil ugentlig efter Stileopgavernes 1ste Afsnit.

2den Klasse. Læsebog for Begyndere, forfra til Enden.

Grammatik, avoir, être, parler og finir i fremfættende Maade. Talordene.

I sidste Halvaar 1 skriftlig Stil ugentlig efter Stileopgavernes 1ste Afsnit.

Engelsk.

5te Klasse. Læssens Læsebog, 2det Afsnit S. 67—127. Extemporalt S. 1—32 af 1ste Afsnit.

Mariboos Grammatik.

1 skriftlig Stil ugentlig efter Læssens Stileopgaver. 1ste Afsnit.

4de Klasse. Samme Læsebog S. 1—42. Rosings Grammatik.

1 skriftlig Stil ugentlig efter Stileopgavernes 1ste Afsnit.

3dje Klasse. Listovs Elementarbog med Undtagelse af Nr. 16 og 31. De danske Stykker Nr. 1—14 ere tillige benyttede til skriftlige Øvelser.

Læssens lette Læsestykker Nr. 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15. Rosings Grammatik til de uregelrette Udsagnsord.

Religion.

4de Klasse. Balslevs Lærebog fra 2den Trosårtikkel og Bogen ud.

Bibelhistorie, det ny Testamente.

3dje Klasse. Øverste Afdeling, Balslevs Lærebog S. 40—64.
Nederste Afdeling S. 1—30.

Begge Afdelinger det ny Testaments Bibelhistorie.

2den Klasse. Hele Balslevs Bibelhistorie og lært 22 Salmer.

1ste Klasse. Balslevs Bibelhistorie fra Josef til det ny Testaments Historie, med et kort Overblik over Afsnittet fra Skabelsen til Josefs Historie.

Desuden lært 12 Salmer.

Forberedelsesklassen. Balslevs Bibelhistorie fra Josef til Rigets Deling.

Desuden lært 8 Salmer.

I denne og 1ste Klasse er forevist og forklaret en stor Mængde bibelske Billeder.

Historie.

5te Klasse. De nordlige og østlige Staters Historie fra 1648 til 1789 og den almindelige Historie fra 1789 til Nutiden (Bohrs Lærebog). Fædrelandets Historie fra 1448 til Nutiden (Barfods Lærebog).

4de Klasse. Den sidste Del af Middelalderen og den nyere Tids Historie til Freden i Utrecht 1713 (Bohrs mindre Lærebog). Fædrelandets Historie forfra til 1536 (Barfods Lærebog).

3dje Klasse. (Samme Lærebøger.) Fra Marius og Sulla til Middelalderens Slutning (undtagen Nordens Historie). Fædrelandets Historie fra Frederik d. 3dje til Nutiden.

2den Klasse. (Samme Lærebøger.) Fra den peloponnesiske Krig til Sullas Død.

Fædrelandets Historie fra 1448—1648.

1ste Klasse. Fædrelandets Historie, forfra til Kristoffer af Bajern. (Barfods Lærebog).

Forberedelsesklassen. Barfods Lærebog, Gudelæren og Sagnhistorien.

Geografi.

5te Klasse. (Erstlevs Lærebog Nr. 2). Dverfigt over Naturforholdene i Evropa og specielt: Danmark, Norge, Sverige, Rusland og Danmark. Asien, Afrika og Amerika.

4de Klasse. (Samme Lærebog). England, Afrika, Amerika og Australien.

3dje Klasse. (Erstlevs Lærebog Nr. 4 med mundtlig Supplering efter Nr. 2). Østrig, Preussen, Tyskland, Holland, Belgien og Asien.

2den Klasse. (Samme Lærebog). Spanien, Portugal, Frankrig, Sveits, Italien, Grækenland, Tyrkiet, Rumænien, Østrig.

1ste Klasse. (Samme Lærebog). Indledning, Europas fysiske Forhold, Danmark, Norge, Sverige, Rusland.

Forberedelsesklassen. (Samme Lærebog, dog væsentligt kun til at opfriske hvad der er bleven indøvet paa Landkortet). Indledning, Europas fysiske Forhold og Danmark.

Regning.

5te Klasse. Praktisk Regning i Opgaver til skriftligt Hjemmearbejde.

4de Klasse. Tensens Regnebog, repeteret Slutningen af 1ste og regnet en Del af 2det Afsnit.

3dje Klasse. Reguladetriopgaverne af samme Bogs 1ste Afsnit.

2den, 1ste og Forberedelsesklassen have benyttet de i Forhold til deres Fremgang passende Partier af samme Bog.

Hovedregning i Forbindelse med Tavleregning.

Mathematif.

- 5te Klasse. Steens elementære Algebra til ^{Enden} Logarithmerne; desuden er, foruden Steens, regnet en stor Mængde Opgaver dels paa Skolen, dels som Hjemmearbejde. Steens elementære Plangeometri indtil ligedannede Figurer. Foruden nogle andre Opgaver, alle Opgaverne af Bauer om den retkædede Trekant.
- 4de Klasse. Steens elementære Arithmetik indtil Proportionerne. De tilhørende Opgaver ere regnede for størstedelen paa Skolen.
Steens Geometri til Trekantens Kongruens.
- 3dje Klasse. Steens elementære Arithmetik til § 35 med tilhørende Opgaver regnede paa Skolen.
Steens Grundformerne i Rummet helt ud.
- 2den Klasse. Steens Grundformerne i Rummet, 1ste Kapitel indøvet mundtligt og ved Hjælp af et Apparat af Legemer.

Naturlære.

- 5te Klasse. „Læren om Naturens almindelige Love“ af Holten, med Undtagelse af Lyset og Bevægelseslæren.
Høyers Kemi, Metallerne og Metaloiderne indtil „almindelige Forhold“.
I Laboratoriet er der foretaget en stor Mængde Forsøg, og Eleverne have tilberedt en Del Præparater.
- 4de Klasse. Holtens Naturlære, forfra indtil „faste Legemers Bevægelse“, med Undtagelse af Haarrørsvirkningen.

Naturhistorie.

- 5te Klasse. Botanik, Plantens Form, samt de indenlandske tokimbladede Planter (Vaupells Botanik). Hele Zoologien (Lützens mindre Lærebog).
- 4de Klasse. Ledormene, Bløddyrerne, Fiske og Leddyrene.
- 3dje Klasse. Krybdyrerne, Padderne, Leddyrene og Fiske.
- 2den Klasse. Krybdyrerne, Padderne, Pattedyrerne og Fuglene til Svømmefuglene.

1ste Klasse. Pattedyrene og Fuglene.

Forberedelsesklassen. Samme Pensum som 1ste Kl., men med Forbigaaelse af enkelte sværere Ting, saasom Blodløbet, Benbygningen og Landsforholdet.

Skrivning.

Ved Examen fremlægger hver Elev en Bog med et Prøveblad for hver Maaned, der giver en Oversigt over Fremgangen for hele Aaret.

Tegning.

Ved Undervisningen i Projektionstegning er især benyttet Adjunkt Johsens Tegnelære, og i „Plangeometrisk Tegning“ Prof. Simesens Opgaver.

I Frihaandstegning anvendes Prof. Hetschs (Winstrups) store Bægtavler; i de yngre Klasser bruges Prof. Høsteds Tegnebøger.

Ved Examen fremlægges hele Aarets Arbejder.

Skolens Samlinger og Inventarium.

A. Bibliotheket.

(De med † udhævede Bøger ere sendte fra Undervisningsministeriet, de med * fra andre Givere).

Theologi.

Møhl, Kirkekalender.

H. N. Clausen, De kirkelige Individer.

Martensen, Den danske Kirkes Forfatningsspørgsmaal.

Nyere fremmede Sprog.

J. B. W. Grimm, Deutsches Wörterbuch, V, 6—7 Hft.

E. Littré, Dictionnaire de la langue française. Ser. 15—18.

Rosing, Engelsk-Dansk Ordbog, 2den Udgave.

Ferrall & Nepp, Dansk-Engelsk Ordbog, 3dje Udgave.

Dansk Sprog og Literatur.

Grunddrag af Ordbrøjuingen i det svenske og dansk-norske
 bogmål. Af F. Bajer. 1867.

J. Kof, Dansk Folkesprog i Sønderjylland. 1—2 B.
 1863—67.

Goldschmidts Kjærlighedshistorier fra mange Lande.

A. Nielsen, Bondeliv, 2den Samling.

H. P. Selmer, Ny bidrag til modersmålets uddannelse og
 berigelse. 1—2 H.

Welhavens Samlede Skrifter. 1—3 D.

J. C. Hauch, Ungdomsminder.

A. Hansen, Nordiske Digtere i vort Aarhundrede. 1 H.

Erstlevs Forfatterlexikon, 16de Supplementhefte.

H. Ibsen, Peer Gynt, et dramatisk Digt. 1867.

Bjørnstjerne Bjørnson, Fiskerjenten. 1868.

Oversættelser.

Campes Opdagelse af Amerika.

Don Quixote, 13de—15de Hefte.

Shakespeares dramatiske Værker. Overs. af Lemboke. 20—22 H.

Dante, Skærsilden. Oversat af Chr. Molbech.

Historie og Politik.

G. Lassen, Kjøbenhavns Befæstningshistorie.

" " Børsens Historie.

Worsaa, Runamo og Braavallaflaget.

Werlauf, De hell. 3 Kongers Kapel i Roskilde.

Blekingske Mindesmærker.

Barfod, Fortællinger af Fædrelandets Historie, 3dje Udg.
 10—15 H.

Billeder af berømte danske Mænd og Kvinder. 1—17 H.

Danske Mindesmærker. Udg. af en Forening. 7—8 H.

J. Richardt og C. Secher, Danske Kirker, Slotte, Herre-
 gaarde og Mindesmærker. 2—4 H.

*Aarsberetninger fra det kongelige Gehejmearkiv. 4 B.
 2 Hefte.

- Allen, De tre nordiske Rigers Historie, III, 1—2 H.
 Napoleon III, Cæsars Historie, 9de H.
 Folkekrifter udg. af den danske Folkeforening. 1—12 H.
 Scandinaviens Historie, 2det B. 17—27 H.
 N. M. Petersen, Dansk Literaturhistorie, 2den Udg. 1—6 H.
 Lefolii, Gudelivet og Gudetvoen.
 *S. B. Thrige, Mindre Lærebog i den gamle Historie.

Geografi og Statistik.

- Nordiske Billeder, 3dje B. 1—7 H.
 Bull, Danmarkskort (opklæbet paa Pap).

Rejsebeskrivelser.

- C. B. Paykull, En Sommer i Island, 4de H.

Mathematik.

- J. Thomsen, Mathematiske Opgaver.

Naturvidenskab.

- Figuiet, Les merveilles de la science. 1—18 série.
 F. Kasser, Stjernehimlen.
 Delaunay, Mechanikens Grundfætninger, bearb. af C. Lyck-
 sen. 1—10 H.

Lovkyndighed.

- Samling af Love 1865—69, 1—2 H.

Pædagogik.

- Skolefagen af B. H.
 Rughorn, 19 Sange.
 Trojel, Materialier.

Tidskrifter.

- J. Thomsen, Tidskrift for Fysik, 1867—68.
 Winning Words, 1867. 6—12 H. 1868. 1—6 H.
 Magasin pittoresque p. E. Charton. 1867.
 Steenstrup, Dansk Maanedsskr. 1867, 7—12 H. 1868, 1—5 H.

Tidskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskab.

Rest for 1867 med Extrahefte og 1868 1—2 H.

Fra alle Lande, Rest for 1867 og 1868, 1—5 H.

Tydsken, Mathematisk Tidskrift, Rest for 1867 og 1868 1—4 H.

Danske Samlinger udg. af Chr. Brun, D. Nielsen og A. Petersen. 1867.

Samlinger til jydsk Historie og Topografi. 1867.

Børnetidende udg. af Herdahl. 2 Expl.

Efterretninger om Universitetet.

Karakterlister over Afgangsexamen og filosofisk Examen for 1867.

Lejlighedskrifter.

†22 Programmer for Skoler i Danmark for 1867.

†9 Programmer for 1867 for Skoler i Norge.

†28 Programmer for 1867 for Skoler i Sverige.

B. Morfskabsbibliotheket.

Udlaan har fundet Sted hver Uge til alle Klassers Elever.

C. De naturvidenskabelige Samlinger.

Til den fysiske Samling er anskaffet et Geislers Rør, og til at foretage Forsøg med samme er bestilt et lille Ruhmkorffs Apparat. Hele Samlingen er blevet efterset og de nødvendige Istandsættelser foretagne.

Laboratoriet har modtaget den sædvanlige aarlige Forsyning, og der er anskaffet en Platindigel.

Legat.

„Kolding Borgeres“ Præmielegat uddeltes overensstemmende med Fundatsen og paa den i samme bestemte Dag 1867 til W. Christensen, C. Gad, C. Terkelsen, C. Præm, B. Mårkussen, F. Saxild og A. Bøch for Deklamation; til H. Jespersen, H. Estrup, L. Bastrup og A. Brock for Sang.

Forfjellige Bestemmelser.

Skolepengene.

Den aarlige Betaling 36 Rdl. for en Elev erlægges fjerdingaarstvis forud. Naar flere Brødre samtidigt søge Skolen, betales henholdsvis 30 og 24 Rdl. for 2den og 3die Brøder. Dog finder denne Nedsættelse ikke Sted i de to nederste Klasser, hvor Betalingen, ifølge Amtets Skrivelse af 28de August 1867 er fastsat til 24 Rdl. aarlig for 1ste og 18 Rdl. for Forberedelsesklassen (med 4 Timers Undervisning daglig), uden Afkortning for Elever, som have Brødre i de højere Klasser. Ved Optagelse betales 3 Rdl. i Indskrivningspenge, og ved Afgangsexamen erlægges forud 6 Rdl. til Skolens Klasse som Bidrag til at bestride de med Examen særligt forbundne Udgifter.

Fritagelse for enkelte Fag.

I Skrivelse af 3dje September 1867 har Amtet med Undervisningsministeriets Approbation meddelt Skolens Rektor Bemyndigelse til at fritage enkelte Børn for at deltage i Undervisningen i Engelsk eller Tydsk saaledes som det allerede fra Begyndelsen af har været tilladt ved Undervisningen i Fransk.

Toaarigt Vinterkursus for Landmænds konfirmerede Sønner.

Efter Anmodning fra Skolens Forstanderskab meddelte Rektor i November 1866 en Plan til et toaarigt Kursus, med rent praktisk Formaal, for konfirmerede Elever af Landbostanden, der ikke ønske at aflægge nogen af de, i den af Ministeriet i sin Tid bifaldte Plan for Skolen, fastsatte Afgangsprøver.

Det foresloges, at indrette dette Kursus saaledes at:

- Yngste Afdeling** (1ste Aar) fik Undervisning i: Dansk, Skrivning, Regning, geometrisk Tegning (særlig som Forberedelse til Landmaaling i ældste Afdeling), Geografi, Fædrelandshistorie, Naturhistorie (især indenlandske Dyr og Planter), Naturlære (især hvad der har fremtrædende Betydning for det daglige Livs Færd) og Sang.
- Ældste Afdeling** (2det Aar) i Dansk, Skrivning (hvormed der skulde forbindes en kort Anvisning til simpel Bogføring), Regning, Landmaaling, Fædrelandets og en

fort Udsigt over de to andre nordiske Nigers Historie, Grundtrækkene af den almindelige Geografi og de tre nordiske Nigers noget udførligere end i yngste Afdeling, Naturhistorie (især de vigtigste skadelige Dyr og Planter), Naturlære (med særligt Hensyn til Agerdyrkningssemi) og Sang.

Djemedet med denne Ordning var altsaa ikke blot, som ved Landbohøjskolerne, i Hovedsagen at virke vækkende, men tillige, ved uafbrudt at fortsætte Undervisningen i to Aar, at tilvejebringe et nogenlunde fuldigt og afrundet Udbytte. Betalingen for et Kursus var sat til 36 Rdl. for hver Elev.

I en Kommission, der ifølge Amtsrådets Bestemmelse sammentraadte i For sommeren 1867, for at tage Amtsskolens Anliggender under Overvejelse, blev ogsaa denne Plan taget under Behandling, men ved Stemmeslæb forandret derhen, at Undervisningen i de anførte Fag skulde indskrænktes til tvende Vinterkursus, altsaa til et halvt Aar for hver Afdeling.

Saaledes forandret vedtoges Planen af Amtsrådet og bifaldtes af Ministeriet, dog med følgende nærmere Bestemmelser — at der, saafremt mindst 10 Elever melde sig, begyndes med yngste Afdeling — og at Betalingen for et Kursus bestemmes til 12 Rdl. for hver Elev.

Planen kom imidlertid ikke til Udførelse ifjor, da der kun meldte sig 6 Deltagere, og deraf de 2 først noget efter at den til Anmeldelsen satte Frist var udløben.

De offentlige Examinier i Besle Amtsskole

afholdes i følgende Orden:

I. Realafgangsexamen af den højere Grad:

(ifølge Undervisningsministeriets Skrivelse af 8de Juni 1868.)

Skriftlig Prove.

Tirsdag den 23de Juni, Form. Kl. 8—12. Udarbejdelse i Modersmaalet (bunden Opgave). Efterm. Kl. 4—8. Regning.

Torsdag den 25de Juni, Form. Kl. 8—12. Geometrisk Opgave. Efterm. Kl. 4—8. Lyf Stil.

Fredag den 26de Juni, Form. Kl. 8—12. Arithmetik. Efterm. Kl. 4—8. Engelsk Stil.

Lørdag den 27de Juni, Form. Kl. 8—12. Udarbejdelse i Modersmaalet (fri Opgave). Efterm. Kl. 4—8. Geometrisk Tegning.

Mundtlig Prøve.

Mandag den 6te Juli, Form. Kl. 9. Engelsk. Kl. 10. Mathematik.
 Efterm. Kl. 4. Lyst. Kl. 5. Naturhistorie.
 Tirsdag den 7de Juli, Form. Kl. 9. Historie og Geografi.
 Efterm. Kl. 4. Naturlære. Kl. 5½. Fransk.

Hr. Professor Mundt vil overvære Prøven som Regeringskommissær.

II. Skolens Marskamen.

Skriftlig Prøve.

Tirsdag den 23de Juni.

- Kl. 8-10. 5te Klasse. Regning.
- 8-11. 4de Klasse. Lyst Stil.
- 8-11. 3dje Klasse. Dansk Stil.
- 8-11. 2den Klasse. Dansk Stil.
- 10-1. 5te Klasse. Lyst Stil.

Torsdag den 25de Juni.

- Kl. 8-10. 5te Klasse. Algebra.
- 8-11. 4de Klasse. Fransk Stil.
- 8-11. 3dje Klasse. Fransk Stil.
- 10-1. 5te Klasse. Fransk Stil.

Fredag den 26de Juni.

- Kl. 8-11. 5te Klasse. Dansk Stil.
- 8-11. 4de Klasse. Dansk Stil.
- 8-11. 3dje Klasse. Lyst Stil.
- 1-3. 5te Klasse. Geometrisk Opgave.

Lørdag den 27de Juni.

- Kl. 8-11. 5te Klasse. Engelsk Stil.
- 8-11. 4de Klasse. Engelsk Stil.
- 8-11. 3dje Klasse. Engelsk Stil.
- 1-3. 1ste Klasse. Dansk Stil.

5te Klasse har Tirsdag og Torsdag Eftermiddag fri; men de øvrige klasser møde, hvor de ikke have skriftlige Examensarbejder, til den sædvanlige Undervisning paa Skolen.

Mundtlig Prøve.

Fredag den 17de Juli.

Kl. 8-10. 5te Klasse Naturlære.	Kl. 3-5. 4de Klasse Algebra.
" 8-10. 3dje Klasse Lyst.	" 3-5. 3dje Klasse Religion.
" 8-10. 2den Klasse Historie.	" 3-5. 1ste og Forbl. Naturhistorie.
" 10-12. 4de Klasse Lyst.	" 5-7. 5te Klasse Engelsk.
" 10-12. 2den Klasse Geometri.	" 5-7. 3dje Klasse Geometri.
" 10-12. 1ste og Forbl. Dansk.	" 5-7. 2den Klasse Dansk.

Lørdag den 18de Juli.

Kl. 8-10. 4de Klasse Naturhistorie.	Kl. 3-5. 3dje Klasse Historie.
" 8-10. 3dje Klasse Fransk.	" 3-5. 2den Klasse Regning.
" 8-10. 2den Klasse Geografi.	" 3-5. 1ste og Forbkl. Historie.
" 10-12. 5te Klasse Tysk.	" 5-7. 5te Klasse Algebra.
" 10-12. 4de Klasse Geometri.	" 5-7. 4de Klasse Fransk.
" 10-12. 1ste og Forbkl. Regning.	

Mandag den 20de Juli.

Kl. 8-10. 5te Klasse Fransk.	Kl. 3-5. 4de Klasse Religion.
" 8-10. 4de Klasse Regning.	" 3-5. 2den Klasse Naturhistorie.
" 8-10. 3dje Klasse Geografi.	" 3-5. 1ste Klasse Tysk.
" 10-12. 3dje Klasse Naturhistorie.	" 5-7. 5te Klasse Geometri.
" 10-12. 2den Klasse Religion.	" 5-7. 4de Klasse Engelsk.
" 10-12. 1ste og Forbkl. Geografi.	" 5-7. 3dje Klasse Dansk.

Tirsdag den 21de Juli.

Kl. 8-10. 4de Kl. Historie og Geografi.	Kl. 3-5. 5te Kl. Historie og Geografi.
" 8-10. 3dje Kl. Regning og Algebra.	" 3-5. 4de Klasse Naturlære.
" 8-10. 2den Klasse Fransk.	" 3-5. 1ste og Forbkl. Bibelhistorie.
" 10-12. 5te Klasse Naturhistorie.	
" 10-12. 3dje Klasse Engelsk.	
" 10-12. 2den Klasse Tysk.	

Torsdagen den 16de Juli, Form. Kl. 8, møde de til Optagelse anmeldte Elever til Prøve og medbringe de i indeværende Aar af dem udførte skriftlige Arbejder, samt de Bøger, hvorefter de hidtil ere blevne underviste. (Udenbys Elever kunne møde til Optagelsesprøve **Mandagen den 24de August Form. Kl 8**, dog maa de i saa Fald anmeldes **senest inden den 15de Juli**).

Onsdag Formiddag den 22de Juli Kl. 11 meddeles Udfaldet af Skolens Aarsøxamen. Mandag Eftermiddag den 24de August Kl. 3 begynder Undervisningen i det ny Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgjørelsen af samtlige Prøvers Udfald indbydes Enhver, som interesserer sig for Skolen.

S. C. F. Lassen.

I Skoleaaret 1868—69 ville følgende Bøger og Apparater blive brugte i Amtsskolen.

5te Klasse.

Læssens tyfste Læsebog for de højere Mellemklasser og tyfste Stileopgaver; Iversens tyfste Grammatik. — Læssens franske Læsebog, 2den Udgave og Stileopgaver (2det Afsnit 1861); Jørgerslevs franske Grammatik. — Læssens engelske Læsebog (1ste og 2det Afsnit) og Opgaver til Stile; engelsk Grammatik af Mariboe. — Bohr's Lærebog i Verdenshistorien; Fr. Barfods Lærebog i Danmarks Historie. — Erølevs større Geografi; et Atlas til den ny (helst Erølevs eller Olsens) og et til den gamle Geografi (helst Bergs). — Steens Geometri, Elementær-Arithmetik og Elementær-Algebra; L. de la Landes logarithm. Tafeln. — Holtens Naturlære; K. Gyfers Semi. — Lützens Udtog af Dyrerigets Naturhistorie; Wauppells Botanik. — En Maanedsbog; en dansk — en tyf — en fransk — en engelsk Stilebog — en Bog til mathematiske Opgaver*) — 1 Vestik, 1 Tegnebræt og 1 Hovedlineal; 1 Table med Svamp. — De fornødne Drøbøger.

4de Klasse.

Borgens og Rung's danske Læsebog, 3dje Kursus; Bojesens danske Grammatik. — Læssens tyfste Læsebog for de lavere Klasser og Elementarvog; Iversens tyfste Grammatik. — Læssens franske Læsebog for de lavere Klasser, 2det Dplag, og franske Stileopgaver (1ste Afsnit 1865); Jørgerslevs franske Grammatik. — Læssens engelske Læsebog (2det Afsnit, og Stileopgaver; engelsk Grammatik af Kjøng. — Valslevs Forklaring til Luthers Katekismus; Valslevs Bibelhistorie; et Ny Testamente; Konventets Salmebog — Bohr's mindre Lærebog i Verdenshistorien; Fr. Barfods Lærebog i Danmarks Historie. — Erølevs større Geografi; — et Atlas til den ny (helst Erølevs eller Olsens) og et til den gamle Geografi (helst Bergs). — R. Jensen's Regnebog (3dje Afsnit). — Steens Geometri og Elementær-Arithmetik. — Holtens Naturlære. — Lützens Udtog af Dyrerigets Naturhistorie; Wauppells Botanik. — En Skrivebog; en Maanedsbog; en dansk — en tyf — en fransk — en engelsk Stilebog — en Bog til mathematiske Opgaver. — 1 Vestik, 1 Tegnebræt og 1 Hovedlineal; 1 Table med Svamp. — De fornødne Drøbøger.

3dje Klasse.

Borgens og Rung's Læsebog, 3dje Kursus; Bojesens danske Grammatik. — Læssens tyfste Læsebog for de lavere Klasser og Elementar-

*) Skrivebog — Iysehlaa; Maanedsbog — Iysegul; dansk Stilebog — mørkerød; tyf Stilebog — sort; fransk Stilebog — Iysegryn; engelsk Stilebog — mørkebrun; Bog til mathematiske Opgaver — mørkeblaa.

bog og Grammatik. — Lassens franske Læsebog for de lavere Klasser, 2det Dylag, franske Stileopgaver (1ste Afsnit 1865) og Jørgerslevs Grammatik. — J. Litzovs engelske Elementarvog, Lassens lette engelske Læsestykke og Rosings Grammatik. — Balslevs Forklaring til Luthers Katekismus; Balslevs Bibelhistorie; et Ny Testamente; Konventets Salmebog. — Bohr's mindre Lærebog i Verdenshistorien; Fr. Varfods Lærebog i Danmarks Historie. — Erslevs mindste Lærebog i Geografi; et Atlas til den ny (helst Erslevs eller Olsens) og et til den gamle Geografi (helst Bergs). — N. Jensen's Regnebog, 2det Afsnit. — Steens Hovedformerne i Rummet og Elementær-Arithmetik. — Lütken's Udtog af Dyreriget's Naturhistorie. — En Skrivebog; en Maanedsbog; en Tegnebog med Ravn; en dansk — en tysk — en fransk — en engelsk Stilebog — 1 Vekst, 1 Tavle med Svamp. — De fornødne Drdbøger.

2den Klasse.

Borgens og Kung's Læsebog, 2det Kursus; Bojesens danske Grammatik. — Lassens tyske Elementarvog og Grammatik. — Lassens franske Læsebog for Begyndere, franske Stileopgaver (1ste Afsnit 1865). — Balslevs Forklaring til Luthers Katekismus; Balslevs Bibelhistorie; Konventets Salmebog. — J. G. Bohr, Mindre Lærebog i Verdenshistorie, 1ste Afdeling; Fr. Varfods Lærebog i Danmarks Historie. — Erslevs mindste Lærebog i Geografi; et Atlas (helst Erslevs eller Olsens). — N. Jensen's Regnebog, 1ste og 2det Afsnit. — Lütken's Udtog af Dyreriget's Naturhistorie. — En Skrivebog, en Maanedsbog, en Tegnebog (Høsteb); en dansk — en tysk — en fransk Stilebog. — 1 Tavle med Svamp.

1ste Klasse.

Borgens og Kung's Læsebog, 2det Kursus. — Lassens tyske Elementarvog og Grammatik. — Balslevs Bibelhistorie; Konventets Salmebog. — Fr. Varfods Lærebog i Danmarks Historie. — Erslevs mindste Lærebog i Geografi; et Atlas (helst Erslevs). — N. Jensen's Regnebog, 1ste Afsnit. — Lütken's Udtog af Dyreriget's Naturhistorie. — En Skrivebog — en Maanedsbog — en Tegnebog (Høsteb) — en dansk Stilebog. — 1 Tavle med Svamp.

Forberedelsesklassen.

Borgens og Kung's danske Læsebog, 1ste Kursus. — Balslevs Bibelhistorie; Konventets Salmebog. — Varfods Fædrelandshistorie. — Erslevs mindste Lærebog i Geografi. — 1 Danmarks- og 1 Europas-Kort eller 1 Atlas (helst Erslevs). — N. Jensen's Regnebog, 1ste Afsnit. — Lütken's Udtog af Dyreriget's Naturhistorie. — En Skrivebog — en Maanedsbog — en Tegnebog (Høsteb) — en dansk Stilebog — 1 Tavle med Svamp.

(Hvilken Sangbog der skal anskaffes bestemmes først efterat Elevers Stemme er prøvet.)